

Asia: 13472/2022

Lausuntopyyntö työryhmämuistiosta tietojenvaihdon parantamiseksi kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen Asianajajaliittoa (jäljempänä ”Asianajajaliitto”) lausuntoa työryhmämuistiosta tietojenvaihdon parantamiseksi kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa, joka sisältää luonnoksen hallituksen esitykseksi eduskunnalle tietojenvaihdon tehostamista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa sekä kansallisen turvallisuuden suojaamista koskeviksi laeiksi.

Pyydettynä lausuntona Asianajajaliitto esittää seuraavaa.

Tietojenvaihdon parantamista koskeva työryhmämuistio ja toimintasuunnitelma

Asianajajaliitto on osallistunut työryhmän työhön ja näin ollen Asianajajaliitolla ei ole huomautettavaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevan kansallisen tietojenvaihdon parantamista käsittelevään työryhmämuistioon tai siihen liittyvään toimintasuunnitelmaan. Asianajajaliitto esittää alla kuitenkin huomioita esitysten jatkovalmistelua varten.

Esitetyt muutokset ilmoitusvelvollisen sekä valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen ilmoitusvelvollisuutta koskevaan rahanpesulain 6 luvun 5 §:ään

Työryhmämuistiossa rahanpesulain 6 luvun 5 §:n 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi rekisterin ylläpitäjälle tehtävän ilmoituksen sisällön osalta, jotta se vastaisi paremmin viidennen

rahanpesudirektiivin 30 artiklan 4 kohdan edellytystä. Direktiivin mukaan ilmoitusvelvolliset ja toimivaltaiset viranomaiset on velvoitettava ilmoittamaan kaikista eroavuuksista, joita ne havaitsevat keskitetyissä rekistereissä olevien tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevien tietojen ja muutoin niiden saatavilla olevien tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevien tietojen välillä.

Muistiossa esitetyn mukaan ilmoitusvelvollisen, valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen olisi rekisterin ylläpitäjälle tehtävässä ilmoituksessa nykyistä tarkemmin yksilöitävä, miltä osin tiedot ovat puutteellisia tai epä johdonmukaisia. Ilmoituksessa voisi yksittäistapauksessa ja perustellusta syyistä taustoittaa, mihin seikkoihin tai selvityksiin puutteelliset tai epä johdonmukaiset tiedot perustuvat, jos se olisi tarkoituksenmukaista. Tarkemmat yksilöintitiedot olisivat välttämättömiä, jotta rekisterin ylläpitäjällä olisi riittävät edellytykset arvioida tosiasiallisia edunsaajia koskevien rekisteritietojen oikeellisuutta sekä rekisteritietojen päivittämisen tarpeellisuutta saman pykälän 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Kaupparekisterilain (564/2023) 5 §:n 4 momentin mukaan rekisteriviranomainen tekee rahanpesulain 6 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun valvontailmoituksen saatuaan merkinnän rekisteriin, jos ilmoituksen ja edunsaajarekisterin tiedot poikkeavat toisistaan vielä sen jälkeen, kun rekisteriviranomainen on kehottanut ensin yritystä tai yhteisöä taikka 6 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen express trustin tai oikeusmuodoltaan samankaltaisen oikeudellisen järjestelyn edustajaa annetussa määräajassa ilmoittamaan ajantasaisen tosiasiallisen edunsaajaa koskevan tiedon rekisteröitäväksi tai vahvistamaan rekisteriin merkityn tiedon, ellei rekisterimerkintä ole ilmeisen aiheeton. Tarkemmat tiedot olisivat välttämättömiä säännöksessä tarkoitetun kehoitusmenettelyn ja rekisterimerkinnän aiheellisuuden riittäväksi arvioimiseksi. Momentissa säädettävät tarkemmat tiedot olisi annettava rekisterin ylläpitäjälle ilmoittajaa koskevien salassapitosäännösten estämättä.

Asianajajaliitto katsoo, että työryhmämuistion perusteella jää vielä tässä vaiheessa osin tulkinnanvaraiseksi, mitä ja minkä tietojen ilmoittamista työryhmämuistiossa mainitut tarkemmat yksilöintitiedot ja nykyistä tarkempi yksilöinti käytännön tasolla tarkoittaisivat. Asianajajaliitto kiinnittää huomiota vielä siihen, että oleellista on voida jättää ilmoitus puutteista ja epä johdonmukaisuuksista myös jatkossa eikä ilmoitustapaa tule vaikeuttaa siten, että yleisluontoisen ilmoituksen tekeminen vaikeutuu. Ilmoituksen tekijällä voi olla esimerkiksi tieto vain siitä, että rekisterin tiedot ovat puutteellisia ja epä johdonmukaisia ja tällöin ilmoituksen tekeminen johtaisi tilanteeseen, jossa rekisterinpitäjä pyytää ilmoituksen saatuaan täydentämään tietoja. Mikäli taas tarkoituksena on nimenomaisesti saada tieto tosiasiallisen edunsaajan henkilöstä rekisterin ylläpitäjälle, tulisi tämä tavoite ilmetä selkeämmin paitsi perusteluista myös lainkohdasta. Jatkovalmistelussa tulee myös ottaa huomioon, että liian tiukkojen vaatimusten asettaminen ilmoituksen muodolle ja sisällölle voi tosiasiasa kuitenkin johtaa ilmoitusten tekemättä jättämiseen, jos ilmoittajalla ei ole tarvittavia tietoja.

Muut esitetyt lainsäädäntömuutokset

Muilta osin Asianajajaliitolla ei ole esitykseen lausuttavaa.

Helsingissä 25. päivänä elokuuta 2023

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Niko Jakobsson

Suomen Asianajajaliiton pääsihteeri

LAATI

Jonni Veikkonen, juristi, Suomen Asianajajaliitto

Kristiina Sare, juristi, Suomen Asianajajaliitto

Enne Heidi
Suomen Asianajajaliitto